

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, vissa arbetspensionslagar och lagen om Folkpensionanstalten

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, vissa arbetspensionslagar och lagen om Folkpensionanstalten (RP 213/2020 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört (distanskontakt)

- konsultativ tjänsteman Kirsi Terhemaa, social- och hälsovårdsministeriet
- chefsöverläkare Janne Leinonen, Folkpensionsanstalten
- överläkare Kirsti Tolonen, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira)
- chefsjurist Piritta Poikonen, Finanssiala ry
- specialsakkunnig Päivi Opari, SOSTE Finlands social och hälsa rf
- styrelseordförande Ari Kaukiainen, Suomen Vakuutuslääkärien Yhdistys ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- Statskontoret
- Pensionsskyddscentralen
- Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry
- Sakkunniga i Rehabiliteringsbranschen rf
- Finlands Läkarförbund rf
- Olycksfallsförsäkringscentralen
- Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf.

Inget yttrande av

- Patientförsäkringscentralen.

Betänkande ShUB 45/2020 rd

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för företagare, lagen om sjömanspensioner, pensionslagen för den offentliga sektorn och lagen om Folkpensionsanstalten. Det föreslås att lagarna kompletteras med mer detaljerade bestämmelser än tidigare om det sätt på vilket försäkringsanstaltens sakkunnigläkare förutsätts ta ställning till de medicinska utredningar som lämnats in till anstalterna för behandling. Ställningstagandena ska utarbetas tydligt och på ett enhetligt sätt så att försäkringsanstalterna på det sätt som föreskrivs i olika förmånslagar ska kunna använda dem som motivering till de beslut som grundar sig på medicinska omständigheter.

Dessutom föreslås det att sakkunnigläkarens ställningstagande ska bestyrkas med orden "i enlighet med befintlig information, min sakkunskap och mitt samvete". Det föreslagna bestyrkandet är nytt i lagstiftningen. Ett bestyrkande som tas in i lagarna medför att den formella hänvisning som nu finns i lagarna och som saknar faktisk betydelse blir obehövlig. Enligt den kan sakkunnigläkaren anteckna sin bedömning utan att följa bestämmelserna om formkrav för rättsmedicinska intyg och utlåtanden i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Syftet med propositionen är att öka transparensen i systemet med försäkringsläkare och medborgarnas förtroende för systemet. De ändringar som föreslås i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, i vissa arbetspensionslagar och i lagen om Folkpensionsanstalten ska förbättra försäkringsbeslutens kvalitet och öka öppenheten, snabbheten och kännedomen om behandlingsprocessen. Utskottet ser de föreslagna ändringarna som befogade och understöder lagförslagen med de iakttagelser som framförs nedan i detta betänkande.

Bakgrunden till propositionen är skrivningen i statsminister Sanna Marins regeringsprogram, enligt vilken missförhållandena i systemet med försäkringsläkare ska avhjälpas i enlighet med social- och hälsovårdsutskottets betänkande om medborgarinitiativet MI 4/2018 rd (ShUB 33/2018 rd). I medborgarinitiativet föreslogs det att lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar kompletteras med en bestämmelse om att försäkrings- eller pensionsanstaltens läkare i ersättningsärenden ska anteckna sin ståndpunkt till bedömningen av en medicinsk fråga enligt vad som i 23 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården bestäms om formkraven för rättsmedicinska intyg och utlåtanden. Utskottet påpekade i sitt betänkande att den lagändring som föreslås i initiativet inte påverkar sakkunnigläkarens skyldigheter eller tillsynen över läkarna. Utskottet såg det därför inte som ändamålsenligt att ändra lagen på det sätt som föreslås i initiativet. Utskottet konstaterade dock att initiativet på ett betydelsefullt sätt tar upp omständigheter utifrån vilka systemet med försäkringsläkare måste analyseras vidare och utvecklas för att medborgarnas rättssäkerhet och systemets acceptans ska förbättras. Utifrån utskottets betänkande förutsatte riksdagen i sin skrivelse (RSk 39/2018 rd) att statsrådet bereder en proposition för att åtgärda

Betänkande ShUB 45/2020 rd

missförhållandena i systemet med försäkringsläkare och i detta sammanhang utreder om formkraven för försäkringsläkares utlåtanden ska tas in i lagstiftningen.

Enligt utskottets uppfattning har sakkunnigläkarna inom socialförsäkringssystemet en viktig uppgift med tanke på likabehandlingen av de försäkrade, tillgodoseendet av rättssäkerheten och en hållbar finansiering av förmånssystemen. Sakkunnigläkarna ska ta ställning till de uppgifter om hälsotillstånd och vård som gäller den som ansöker om förmånen och som ingår i de journalhandlingar som lämnats till försäkringsanstalten med tanke på beslutsfattandet i fråga om försäkringsansökan. Utskottet betonar dock att sakkunnigläkarens ställningstagande endast är en del av ersättningsprocessen. Beslutet om beviljande av en förmån eller ersättning fattas av försäkringsanstalten på grundval av alla uppgifter som hänför sig till ansökan genom tillämpning av lagstiftningen om försäkring, där det fastställs vilka förmåner och ersättningar som ska betalas ur försäkringen, till vem de ska betalas och under vilka förutsättningar. Beslutet om beviljande av en förmån eller ersättning grundar sig således inte på ett beslut av en enskild läkare eller ersättningshandläggare, utan på försäkringsanstaltens beslut, och alla som deltar i beslutsfattandet handlar under tjänsteansvar.

Formkrav för sakkunnigläkarens ställningstagande och bestyrkande

I propositionen föreslås det att det till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, till vissa arbetspensionslagar och till lagen om Folkpensionsanstalten fogas mer detaljerade bestämmelser än tidigare om ställningstagandena av sakkunnigläkare vid försäkringsanstalter. Utskottet anser att det med tanke på systemets begriplighet, godtagbarhet och acceptans är viktigt att det i försäkringsanstaltens beslut tydligt motiveras varför man kommit fram till den aktuella lösningen. Med tanke på propositionens mål är det väsentligt att sakkunnigläkarens ställningstaganden är sakligt motiverade och skrivna på ett begripligt allmänspråk. I ställningstagandet ska enligt propositionen särskilt antecknas de omständigheter enligt kriterierna i lagen om den förmån som ska avgöras som den medicinska bedömningen till väsentliga delar grundar sig på. Eftersom sakkunnigläkarens ställningstagande används som en del av motiveringen till försäkringsanstaltens beslut, förbättrar de närmare bestämmelserna om ställningstagandet också samarbetet mellan de sakkunniga som deltar i behandlingen av förmånsärenden vid försäkringsanstalterna. Utskottet konstaterar att det är bra att till försäkringsanstaltens beslut foga en försäkringsmedicinsk bedömning som gjorts av en sakkunnigläkare.

Utskottet välkomnar att det av ordalydelsen i de föreslagna lagbestämmelserna i fortsättningen tydligare framgår vilka olika roller sakkunnigläkare och behandlande läkare har i ersättningsprocessen. Den behandlande läkarens primära uppgift är att främja patientens hälsotillstånd och besluta om vården av honom eller henne samt att anteckna fynd och observationer i journalhandlingarna. Sakkunnigläkaren har i sin tur till uppgift att utifrån anteckningarna i journalhandlingarna göra en medicinsk bedömning av om de lagstadgade förutsättningarna för beviljande av den förmån som sökanden ansökt om uppfylls. Då ska sakkunnigläkaren utöver sökandens hälsotillstånd också beakta andra krav som i lagstiftningen i fråga ställs på beviljandet av förmånen, såsom sökandens arbets- och utbildningsbakgrund och möjligheter att arbeta. Dessutom ska sakkunnigläkaren relatera sökandens situation till situationen för andra motsvarande förmånsökande och till den tolkningspraxis för lagen som iakttas av besvärinstanserna.

Betänkande ShUB 45/2020 rd

Utskottet anser det vara bra med tanke på systemets tillförlitlighet att hänvisningen till 23 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården stryks i de lagar som ingår i propositionen. Enligt lagrummet kan en sakkunnigläkare anteckna sin bedömning utan att följa formkraven i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. I den bestämmelsen föreskrivs att när en legitimerad läkare eller tandläkare utfärdar rättsmedicinska intyg och utlåtanden samt andra intyg som ska företes inför domstol eller någon annan offentlig myndighet, ska han eller hon bestyrka dessa med orden "vilket jag härmed på heder och samvete försäkrar". I propositionen föreslås det att sakkunnigläkaren i stället ska bestyrka sitt ställningstagande med orden "i enlighet med befintlig information, min sakkunskap och mitt samvete". Den föreslagna ändringen påverkar inte sakkunnigläkarnas rättsliga skyldigheter eller tjänsteansvar.

I en del sakkunnigyttanden till utskottet anses det att tillfogandet av den bekräftelse som föreslås i propositionen kommer att leda till förvirring i förhållande till den behandlande läkarens roll och att den skulle kunna slopas som onödig, eftersom den saknar rättslig betydelse. I vissa yttranden föreslås det att hänvisningen till samvete i det föreslagna utlåtandet ska strykas. I vissa yttranden anses det att bekräftelsen ska ha samma innehåll som i 23 § i lagen om yrkesutbildade personer.

Utskottet konstaterar att syftet med uttalandet om den särskilda sakkunnigläkarens ställningstagande är att förtydliga sakkunnigläkarens roll i förhållande till den behandlande läkaren och att minska misstron mot systemet med försäkringsläkare. Därför anser social- och hälsovårdsutskottet att det är viktigt att bekräftelseförklaringen skiljer sig från den bekräftelseförklaring som den behandlande läkaren förpliktas till, men att hänvisningen till samvete kvarstår som en etisk riktlinje.

Sakkunnigläkarens deltagande i beredningen av ärendet

Utskottet anser att den ändring som föreslås i 121 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, enligt vilken en sakkunnigläkare inte behöver delta i beredningen av ett ärende när det är uppenbart onödigt, är behövlig och befogad för att göra ersättningsprocessen smidigare och snabbare. Förslaget gör det möjligt att avgöra ett ärende utan läkarens ställningstagande bland annat när det är fråga om en förmån som beviljas helt i enlighet med ansökan.

Vid utfrågningen av de sakkunniga i utskottet framfördes att det också i arbetspensionslagarna bör införas en motsvarande ändring som gör det möjligt att utöva prövningsrätt vid anlåtande av sakkunnigläkare. Enligt den utredning som utskottet fått är de situationer där det är motiverat med prövningsrätt för sakkunnigläkarnas deltagande mer sällsynta i fråga om arbetspensioner än i fråga om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Enligt utredningen är det vid tillämpningen av arbetspensionslagarna i huvudsak alltid fråga om en bedömning av arbets- och funktionsförmågan, där betydelsen av medicinsk prövning är central. Därför bör man i arbetspensionslagarna mer exakt och noggrant avgränsat bedöma hur det ska föreskrivas om utökad prövningsrätt i fråga om pensionsanstaltarnas läkarsakkunniga.

Ikraftträdande

De ändringar som föreslås i propositionen avses träda i kraft så snart som möjligt. Vid utskottets sakkunnigutfrågningar har det betonats att särskilt införandet av en ny bekräftelse i motiveringen

Betänkande ShUB 45/2020 rd

till beslutet förutsätter ändringar i informationssystemen. På basis av utfrågningen förutsätter utskottet att tidpunkten för ikraftträdandet fastställs så att det finns tillräckligt med tid för de ändringar i informationssystemen som genomförandet av författningsändringarna förutsätter.

Fortsatt utveckling

Utskottet betonar att beslut som fattas inom socialförsäkringssystemet ofta har en mycket stor och långvarig inverkan på sökandens liv. Majoriteten av besluten är positiva, men den kritik som riktas mot systemet beror på avslag som upplevs som orättvisa. Genom att utveckla beslutsprocessen och beslutsmotiveringarna kan systemets acceptans och tillförlitlighet ökas, även om de lagstadgade förutsättningarna för erhållande av förmånen inte ändras. Utskottet anser att konsekvenserna av de ändringar som föreslås i propositionen bör följas upp, och det bör bedömas hur systemet kan vidareutvecklas för att förbättra medborgarnas rättssäkerhet och systemets acceptans.

Mandattiden för delegationen för utveckling av systemet med försäkringsläkare, som tillsatts av social- och hälsovårdsministeriet, löper ut den 30 april 2021. Målet för delegationens arbete har varit att öka insynen i systemet med försäkringsläkare och hela socialförsäkringssystemet samt medborgarnas förtroende för systemet. Delegationen ska också följa upp och utvärdera genomförandet av de åtgärder som tidigare fastställts och se till att informationen utvecklas så att insynen ökar. Utskottet anser att statsrådet bör bedöma behovet av att förlänga delegationens mandatperiod med beaktande av bedömningen av konsekvenserna av de ändringar som nu görs och vidareutvecklingen av systemet.

Utskottet anser det nödvändigt att man i det fortsatta arbetet med att utveckla systemet med försäkringsläkare bland annat bedömer om det i ersättningsprocessen ska vara möjligt att utnyttja specialistläkares expertis i enskilda fall, i synnerhet i situationer där man vid bedömningen av sökandens arbetsoförmåga måste beakta den sammantagna effekten av olika sjukdomar och skador. Utöver att utveckla systemet med försäkringsläkare anser utskottet att det är viktigt att öka kompetensen i fråga om social trygghet för de behandlande läkarna. Vid behandlingen av ett förmånsärende utgörs det centrala innehållet i den medicinska utredningen av de anteckningar om patientens hälsotillstånd som den behandlande läkaren gjort, eftersom en sakkunnigläkare utifrån dem drar slutsatser om ersättningen utifrån bestämmelserna i lagen och tolkningspraxis. Därför är det särskilt viktigt att de behandlande läkare som lämnar utlåtande kan beskriva patientens återstående funktionsförmåga och andra faktorer som påverkar beslutet.

Utskottet anser att också kännedomen om systemet bör stärkas ytterligare genom information och tillräcklig rådgivning till medborgarna. Utskottet anser att det är särskilt viktigt att de som fått avslag får stöd, rådgivning och vägledning i service- och förmånssystemet så att de får tillgång till rätt service och förmåner. Att en person får avslag på sin ansökan om ersättning eller förmån får inte betyda att han eller hon helt och hållet blir utan försörjning, inskräper utskottet dessutom. Utskottet anser det vara viktigt att man i den kommitté som bereder reformen av den sociala tryggheten utreder metoder för att hantera eventuella situationer där en person inte uppfyller kriterierna för att få någon primär förmån. Dessutom anser utskottet att det med tanke på hela systemets godtagbarhet är nödvändigt att göra ändringssökandet snabbare och öka insynen i systemet för ändringssökande.

Betänkande ShUB 45/2020 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1–6 i proposition RP 213/2020 rd utan ändringar.

Helsingfors 16.12.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Markus Lohi cent
vice ordförande Mia Laiho saml (delvis)
medlem Pekka Aittakumpu cent
medlem Kim Berg sd
medlem Kaisa Juuso saf
medlem Noora Koponen gröna
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Minna Reijonen saf
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Heidi Viljanen sd
medlem Sofia Virta gröna
ersättare Petri Huru saf.

Sekreterare var

utskottsråd Sanna Pekkarinen.

Betänkande ShUB 45/2020 rd
Reservation /saf

RESERVATION

Motivering

I propositionen föreslås att det till pensionslagarna fogas mer detaljerade bestämmelser än tidigare om på vilket sätt försäkringsläkarna förutsätts ta ställning till de medicinska utredningar som anstalterna behandlar. Ställningstagandena bör utformas på ett tydligt och enhetligt sätt. Samma slutsats nåddes också av den arbetsgrupp som tillsattes av minister Paula Risikko för att reformera systemet med försäkringsläkare år 2014. Till följd av detta ändrades lagarna, men ändringen blev närmast kosmetisk.

Sannfinländarnas utskottsgrupp anser att den största upplevda orättvisan i systemet är att en försäkringsläkare har möjlighet att promenera över den behandlande läkarens utlåtande utan att träffa patienten eller bestämma att patienten ska undersökas av en annan läkare. Detta problem har också lyfts fram i medborgarinitiativet MI 4/2018 rd.

I lagmotionen LM 75/2017 rd, som undertecknades av 57 riksdagsledamöter långt över partigränserna, föreslogs att sanningsläggande för försäkringsläkare ska tas i bruk med iakttagande av formkraven för medicinska intyg och utlåtanden enligt 23 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. I den aktuella propositionen föreslås det att sakkunnigläkarens ställningstagande ska bestyrkas med orden "i enlighet med befintlig information, min sakkunskap och mitt samvete". Den föreslagna ordalydelsen urvattnas dock genom omnämmandet i propositionen att lagändringen inte påverkar försäkringsläkarens rättsliga skyldigheter eller tjänsteansvar. Försäkringsbolaget eller den läkare som det anlitar kommer alltså inte heller i fortsättningen att ställas till svars för vilka bedömningar det gör.

För att rätta till dessa orättvisor föreslogs det i lagmotionen införande av en omvänd bevisbörda, det vill säga en ändring av den nuvarande situationen, enligt vilken patienten rättsligt måste kunna bevisa sin egen arbetsoförmåga och att hans eller hennes ersättningsanspråk därför är berättigade. Enligt den gällande lagen är ett försäkringsbolag dessutom inte skyldigt att visa vad personens arbetsoförmåga beror på, om det enligt bolaget inte står i orsakssamband med insjuknande eller olycksfall. Sannfinländarnas utskottsgrupp anser att de framförda synpunkterna är motiverade och vägande och att de inte ska åsidosättas vid behandlingen av propositionen.

Beslut om invalidpension har en grundläggande inverkan på individernas liv. Avgörandet av lagstadgade försäkringsärenden bör överföras från bolag som verkar enligt företagsekonomiska principer till myndigheterna, eftersom uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt enligt 124 § i grundlagen kan anförtros endast myndigheter. Dessutom bör uppmärksamhet fästas vid en opartisk rättegång: försäkringsbolagen har mycket större resurser att föra talan och kan därför i praktiken "köpa" sakkunnigutlåtanden. En jämlik konstellation är en sådan där försäkringsbolagets läkare som har fattat beslutet är vittne för försäkringsbolaget och den läkare som har konstaterat patientens skada eller sjukdom är vittne för patienten.

Konstellationen är inte heller i övrigt jämlik, eftersom endast den försäkrade, men inte försäkringsbolaget, har straffansvar för bedräglig verksamhet. Om den försäkrade försöker få ekono-

Betänkande ShUB 45/2020 rd
Reservation /saf

misk vinning av försäkringen på ett bedrägligt sätt, är det fråga om bedrägeri. Om försäkringsbolaget försöker neka ersättning på ett bedrägligt sätt, blir det inga sanktioner, även om beslutet upphävs i rätten.

Sannfinländarnas utskottsgrupp fäster också uppmärksamhet vid andra centrala problem i systemet. För närvarande har försäkringsbolagen i enlighet med försäkringslagarna rätt att hänvisa patienterna till den vårdplats de önskar, såsom till vårdinrättningar som de äger. Patienterna ska ha valfrihet i fråga om vårdinrättningen. Man bör också fästa uppmärksamhet vid besvärnämndernas och försäkringsdomstolens oberoende. Nämndernas och domstolarnas bindningar ska utredas och vara offentliga för att oavhängigheten och opartiskheten vid behandlingen ska kunna tryggas. För att rättssäkerheten ska tillgodoses bör uppmärksamhet fästas också vid processens längd: behandlingen av ett försäkringsärende kan i sin helhet i värsta fall ta upp till tiotals år. Vars och ens rätt enligt 21 § att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad blir i så fall inte tillgodosedd.

Sannfinländarnas utskottsgrupp instämmer i den åsikt som framförts i Sakkunniga i Rehabiliteringsbranschen rf:s yttrande om att det försäkringsmedicinska avgörandet ska basera sig på objektiva sjukdomsfynd och att det för att ersätta sjukvårdskostnaderna behövs en bedömning av det medicinska orsakssambandet för att avgöra om det är fråga om sjukvård som behövs på grund av den skada som ersätts. Såsom konstateras i yttrandet uppnås inte rättvisa bedömningar av försäkringsläkarna, om de medicinska tolkningarna avviker kraftigt från den allmänna diagnos- och vårdpraxisen inom den offentliga hälso- och sjukvården. Den fastställda skyldigheten att motivera det försäkringsmedicinska avgörandet är ett steg i rätt riktning. Förslaget löser dock inte det grundläggande problemet att försäkringsläkarna bedömer det medicinska orsakssambandet på ett helt annat sätt än de läkare som vårdar patienter inom den offentliga hälso- och sjukvården. Försäkringsbolaget har ett ekonomiskt incitament att tolka kundens hälsouppgifter så att ersättningskyldighet inte uppstår.

I enlighet med yttrandet från Sakkunniga i Rehabiliteringsbranschen rf är det viktigt att tolkningen av hälsouppgifter om den skadelidande medborgaren är enhetlig både inom försäkringsmedicin och där behandlingen utförs. Ett sätt att säkerställa detta är att i lagen skriva in en skyldighet att iaktta god vårdpraxis och aktuella medicinska forskningsrön vid tolkningen. Det nu föreslagna omnämmandet "i enlighet med befintlig information, min sakkunskap och mitt samvete" förpliktar inte i tillräcklig utsträckning till att tillämpa aktuell och nationellt enhetlig vård- och diagnospraxis. Försäkringsläkaren ska ha en tydligare skyldighet att upprätthålla sitt eget medicinska kunnande och i sina beslut beakta både aktuell forskning och nationell vårdpraxis, såsom rekommendationer om god medicinsk praxis.

Sannfinländarnas utskottsgrupp instämmer också i den åsikt som framfördes i yttrandet om att motsvarande ändringar utöver de lagar som föreslås bli ändrade i regeringspropositionen också ska göras i 63 § i trafikförsäkringslagen (460/2016).

Sannfinländarnas utskottsgrupp anser också att det är motiverat att Konsumentförbundet och Finlands Patientförbund rf anser att en sakkunnigläkare bör ha specialkunskaper inom det medicinska området i fråga. Sakkunnigläkaren deltar i beslutsprocessen uttryckligen på grund av sin medicinska expertis och erfarenhet och det är således motiverat att kräva specialkompetens för att

Betänkande ShUB 45/2020 rd
Reservation /saf

trygga jämlikheten mellan medborgarna. Huruvida ett försäkringsbeslut bedöms av en specialistläkare inom branschen eller en läkare med grundutbildning inverkar på hur sakkunnigläkaren beaktar de medicinska omständigheter som är relevanta med tanke på försäkringsbeslutet. Det nuvarande systemet, där en sakkunnigläkares egen fortbildningsbakgrund i det ärende som behandlas är slumpmässig, tryggar inte i tillräcklig utsträckning jämlikheten mellan dem som ansöker om försäkringsersättning. Om en sakkunnigläkare har djupgående specialkunskaper i det ärende som behandlas, kan han eller hon vid avgörandet av försäkringsbeslutet bättre beakta alla de omständigheter som är väsentliga med tanke på beslutet i fråga om anteckningarna i journalhandlingarna. Särskilt betydelsefullt är tryggandet av likabehandling eftersom försäkringsbesluten behandlar ärenden som har en central inverkan på kärnområdet för medborgarnas personliga frihet och besluten ofta också har mycket lång inverkan på personens liv.

Sannfinländarnas utskottsgrupp delar Konsumentförbundets och Finlands Patientförbund rf:s syn på att den formulering som används vid fastställandet av beslutet "vilket jag härmed på heder och samvete försäkrar" är bättre än den formulering som används i regeringens proposition "i enlighet med befintlig information, min sakkunskap och mitt samvete".

Förslag

Vi föreslår därför

att riksdagen godkänner lagförslag 1—6 med ändringar. (Reservationens ändringsförslag)

att riksdagen godkänner ett nytt lagförslag 7. (Reservationens nya lagförslag)

att riksdagen godkänner ett uttalande. (Reservationens förslag till uttalande)

Reservationens ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av 121 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) 121 § som följer:

Betänkande ShUB 45/2020 rd
Reservation /saf

121 §

Deltagande av medicinskt sakkunnig i handläggningen av ett ersättningsärende

Om ett ersättningsärende som behandlas av försäkringsanstalten gäller bedömningen av en medicinsk fråga, ska en legitimerad läkare delta som medicinskt sakkunnig i beredningen av ärendet, om det inte är uppenbart onödigt. Den medicinskt sakkunniga ska i uppgifterna om ersättningsärendet anteckna sin motiverade bedömning och sina slutsatser om de centrala fynd och observationer om sjukdomen eller skadan som framgår av den skadades journalhandlingar. **Slutsatserna ska vara baserade på aktuella medicinska forskningsrön.** Ställningstagandet ska bestyrkas med orden "**vilket jag härmed på heder och samvete försäkrar**". Anteckningarna ska göras tydligt och med hjälp av allmänt kända begrepp så att de kan användas när försäkringsanstaltens beslut motiveras.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 40 § i lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 40 §, sådan den lyder i lag 870/2014 som följer:

40 §

Pensionsanstaltens sakkunnigläkare

En legitimerad läkare ska delta i beredningen av ärenden som gäller arbetsförmåga eller rehabilitering samt av andra ärenden som inbegriper medicinska frågor och i handlingarna anteckna sin motiverade bedömning och sina slutsatser om de centrala fynd och observationer som framgår av journalhandlingarna. **Slutsatserna ska vara baserade på aktuella medicinska forskningsrön.** Ställningstagandena ska bestyrkas med orden "**vilket jag härmed på heder och samvete försäkrar**". Anteckningarna ska göras tydligt och med hjälp av allmänt kända begrepp så att de kan användas när pensionsanstaltens beslut motiveras.

Betänkande ShUB 45/2020 rd
Reservation /saf

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 37 § i lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för företagare (1272/2006) 37 §, sådan den lyder i lag 871/2014,
som följer:

37 §

Pensionsanstaltens sakkunnigläkare

En legitimerad läkare ska delta i beredningen av ärenden som gäller arbetsförmåga eller rehabilitering samt av andra ärenden som inbegriper medicinska frågor och i handlingarna anteckna sin motiverade bedömning och sina slutsatser om de centrala fynd och observationer som framgår av journalhandlingarna. **Slutsatserna ska vara baserade på aktuella medicinska forskningsrön.** Ställningstagandena ska bestyrkas med orden "**vilket jag härmed på heder och samvete försäkrar**". Anteckningarna ska göras tydligt och med hjälp av allmänt kända begrepp så att de kan användas när pensionsanstaltens beslut motiveras.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande ShUB 45/2020 rd
Reservation /saf

4.

Lag

om ändring av 40 § i lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 40 §, sådan den lyder i lag 872/2014,
som följer:

40 §

Pensionskassans sakkunnigläkare

En legitimerad läkare ska delta i beredningen av ärenden som gäller arbetsförmåga eller rehabilitering samt av andra ärenden som inbegriper medicinska frågor och i handlingarna anteckna sin motiverade bedömning och sina slutsatser om de centrala fynd och observationer som framgår av journalhandlingarna. **Slutsatserna ska vara baserade på aktuella medicinska forskningsrön.** Ställningstagandena ska bestyrkas med orden "**vilket jag härmed på heder och samvete försäkrar**". Anteckningarna ska göras tydligt och med hjälp av allmänt kända begrepp så att de kan användas när pensionsanstaltens beslut motiveras.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 109 § i pensionslagen för den offentliga sektorn

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) 109 § som följer:

Betänkande ShUB 45/2020 rd
Reservation /saf

109 §

Kevas sakkunnigläkare

Vid Keva ska en legitimerad läkare delta i beredningen av ärenden som gäller arbetsförmåga eller rehabilitering samt av andra ärenden som inbegriper medicinska frågor och i handlingarna anteckna sin motiverade bedömning och sina slutsatser om de centrala fynd och observationer som framgår av journalhandlingarna. **Slutsatserna ska vara baserade på aktuella medicinska forskningsrön.** Ställningstagandena ska bestyrkas med orden "**vilket jag härmed på heder och samvete försäkrar**". Anteckningarna ska göras tydligt och med hjälp av allmänt kända begrepp så att de kan användas när Kevas beslut motiveras.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 22 § i lagen om Folkpensionsanstalten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) 22 §, sådan den lyder i lag 875/2014, som följer:

22 §

Folkpensionsanstaltens sakkunnigläkare

När en legitimerad läkare eller tandläkare deltar i beredningen av ett förmånsärende ska han eller hon anteckna sin motiverade bedömning i handlingarna och bestyrka den med orden "**vilket jag härmed på heder och samvete försäkrar**". **Slutsatserna ska vara baserade på aktuella medicinska forskningsrön.** Anteckningarna ska göras tydligt och med hjälp av allmänt kända begrepp så att de kan användas när beslutet motiveras.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande ShUB 45/2020 rd
Reservation /saf

Reservationens nya lagförslag

7.

Lag

om ändring av 63 § i trafikförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i i trafikförsäkringslagen (460/2016) 63 § som följer:

63 §

Meddelande och motivering av beslut

Försäkringsbolaget ska delge sitt beslut genom att skicka det till mottagaren på den adress som denne har uppgett. På motivering av försäkringsbolagets beslut tillämpas vad som föreskrivs i 45 § i förvaltningslagen (434/2003). En legitimerad läkare ska delta i beredningen av ärenden som gäller ersättning för personskada samt av andra ärenden som inbegriper medicinska frågor och i handlingarna anteckna sin motiverade bedömning och sina slutsatser om de centrala fynd och observationer som framgår av journalhandlingarna. Slutsatserna ska grunda sig på aktuella medicinska forskningsrön. Ställningstagandena ska bekräftas med orden ”vilket jag härmed på heder och samvete försäkrar”. Anteckningarna ska göras tydligt och med hjälp av allmänt kända begrepp så att de kan användas när försäkringsanstaltens beslut motiveras.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att utreda situationer där det är nödvändigt att anlita specialistläkare för att bedöma sökandens arbetsförmåga med beaktande av de sammanlagda verkningarna av sökandens sjukdomar och skador och för att i lagarna ta in bestämmelser om detta i samband med totalreformen av systemet med försäkringsläkare.

Betänkande ShUB 45/2020 rd
Reservation /saf

Helsingfors 16.12.2020

Minna Reijonen saf
Kaisa Juuso saf
Petri Huru saf